

BÅTFØRERPRØVE

2012

Sammendrag av det viktigste

Joakim
Myrvoll
Johansen

Innhold

Båten	2
Stabilitet	2
Utstyr	2
Motor	2
Ansvar	2
Forsikring	2
Regler	2
Fartøyskategorier	2
Maritimt miljø	3
Fredningstid	3
Kloakk	3
Ta hensyn	3
Navigasjon	3
Kart	3
Misvisning og deviasjon	3
Avstand	3
Kurs	4
Fart, tid og strekning	4
GPS	4
Sikkerhet	5
Nødsignaler	5
Flyteutstyr	5
VHF	5
Ulykker	5
Førstehjelp	6
Flagg	6
Alkohol	6
Sjømannskap	7
Manøvrere	7
Knuter	8
Sjømannskap	8
Sjømerker	9
Staker	9
Fyr	12
Sjøveisregler	13
Sjøveisregler	13
Lanterner	13
Lydsignal	14

Båten

Stabilitet

- Vann i bevegelse: skaper en mindre stødig båt
- Hvor i båten plasseres last: så langt ned i båten som mulig (stabiliserer)
- Tyngdepunkt: så langt ned som mulig

Utstyr

- Minimum; årer, øsekar, flyteutstyr og dregg

Motor

- Bensindamp: tyngre enn luft, samler seg i bunn av båten (eksplosivt)
- Utlufting: viktig for sikkerhetstiltak mot oppsamling av bensindamp
- Dieselfilter: kontrolleres, kan være fullt av dritt (vil da hindre tilførsel av drivstoff)
- Kjøling: uten vil motoren gå varm og stoppe
- Dødmannsknapp: stopperen motoren dersom den faller ut

Ansvar

- Hvem? Fører og eier
- Kunnskap hos flere om bord i båten er en fordel

Forsikring

- Kasko (ansvar + egen båt)
- Ansvarsforsikring

Regler

- Under 16 år: opp til 10 hk, 10 knop og 8 meter
- Over 16 år: opp til 25 hk, 8 meter
- Båtsertifikat: opp til 15 meter
- Kystskipper: opp til 24 meter

Fartøyskategorier

- A → havgående
- B → utenfor kyst
- C → kyst
- D → beskyttet farvann

Maritimt miljø

Fredningstid

- Fuglereservat (eks. Hvaler): 20.april – 20.juli (kan være stedsbestemt)

Kloakk

- Min. 300 m fra land

Ta hensyn

- Badende
- Sjøppel
- Hekkbølger
- Små robåter og padlere

Navigasjon

Kart

- Alle symboler for sjømerker på kartet;
staker, varde, lykt, grunne, skvalpeskjær, kabel og rør, dybder, kabler, småbåtled
- Posisjoner:
 - o Sette og ta ut:
eks. på posisjon: N 59° 14' (59 grader nord, 14 min.) Ø 05° 35' (5 grader øst, 35 min)

Misvisning og deviasjon

- Huskeregel:
 - Øst (med klokka) = +
 - Vest (mot klokka) = -
- Kompassrose: bruke ytterste sirkel, innerste er misvisning
- Regne kompasskurs (KK) og rettvise kurs (RK)
Eks, KK → RK:
 - KK = 180°
 - Misvisning: 4° vest
 - Deviasjon: 2° øst
 - RK = 180° - 4° + 2° = 178°
- Eks, RK → KK:
 - RK = 268°
 - Misvisning: 4° vest
 - Deviasjon: 2° øst
 - KK = 268° - (-4°) - (2°) = 270°
- Plassering av kompass

Avstand

- Nautisk mil = 1852 m
- 1 breddegrad = 60 breddeminutter
- 1 Nm = 1 breddeminutt = 10 kabellengder

- Måle: mål og sammelign med breddegradene på siden av kartet.
NB! Husk at man ikke kan måle avstand med lengdegradene
- Beregne distanse i forhold til fart og tid: $v = s / t$

Kurs

- Beregne RK:
Sett linjal fra posisjon 1 til posisjon 2, hold linjalen i samme vinkel, før den ned på kompassrosa, les av fra ytterste sirkel. (Eks: Kurs 310°)
- Rettvisende kurs til forskjellige mål

Fart, tid og strekning

- $v = s / t$ (v målt i knop, s målt i nautiske mil, t målt i timer)

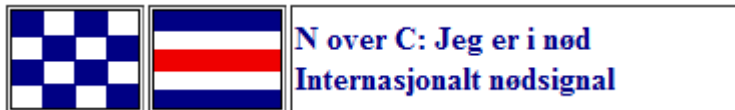
GPS

- Global Position System
- RK
- Plotter
- Begrensninger
- Kartdatum: viktig å oppgi for å angi korrekt posisjon.

Sikkerhet

Nødsignaler

- Vifte med armer
- VHF – kanal 16
- Røyk
- SOS
- Epirb (elektronisk peiler: vil flyte og sende signaler dersom båten synker)
- Fallsjermbluss
- Vedvarende lyd
- N over C (flagg)

- Mayday

Flyteutstyr

- Farge: godt synlig
- Antall: godkjent flyteutstyr til alle ombord
- Type: CE-godkjent
- Vedlikehold:
Oppblåsbare må sjekkes for hull, og gasspatron må veies.

VHF

- Rekkevidde: svært lang
- Nød og lytte; kanal 16
- Nødmelding:
 - o Start:
Velg kanal 16, full effekt
 - o Nød-kall:
Mayday x 3
Dette er + fartøyets navn / kallesignal
 - o Nød-Melding:
Mayday + fartøyets navn / kallesignal
Posisjon
Hvilken nød
Andre ting

Ulykker

- De fleste ulykker skjer i pent vær
- Bekledning: ull innerst og vind/vanntett ytterst
- Ligge rolig ved båten; lettere å bli funnet og ved å ligge rolig har du mindre varmetap

Førstehjelp

- Brannskader: avkjøles, ved 2. og 3. grads forbrenning tilkall hjelp
- Nedkjøling: ved moderat/alvorlig nedkjøling tilkall hjelp
- Drukning: hjelp til og tilkall hjelp
- Alkohol: vil gi større varmetap

Flagg

- Dykkerflagg

- N over C

N over C: Jeg er i nød
Internasjonalt nødsignal

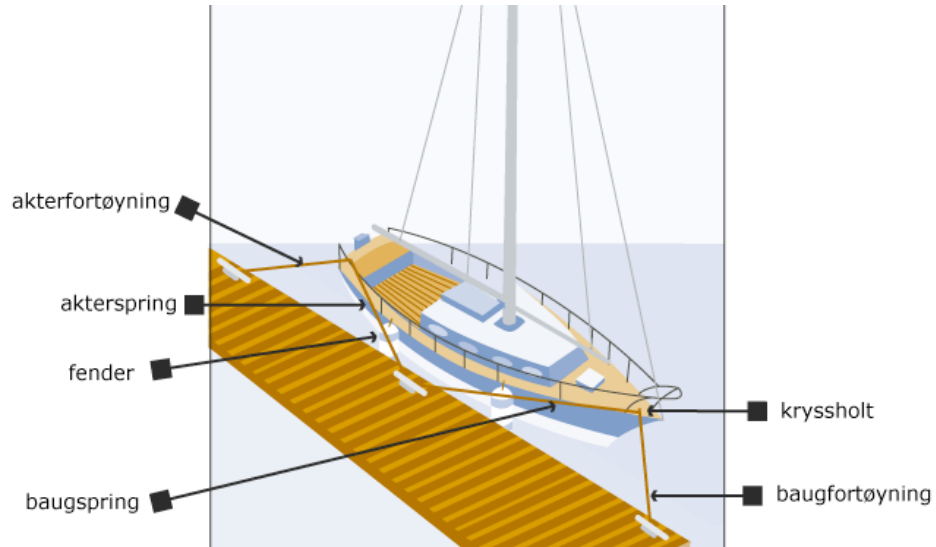
Alkohol

- 0,8 promille

Sjømannskap

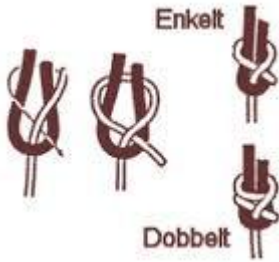
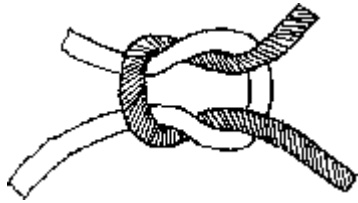
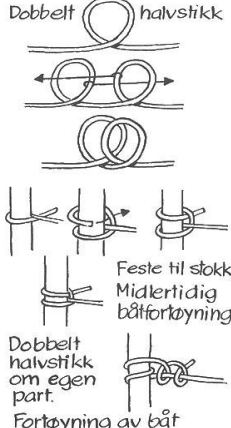
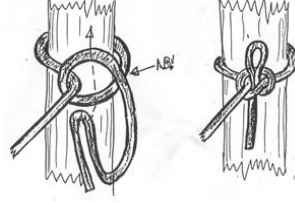

Manøvrere

- Med eller mot strømmen? Legge til mot strømmen
- Førtøyning: akterfortøyning, akterspinn, baugfortøyning, baugspinn og fendere

- Oppankring; anker skal min. ut tre ganger dybden
- Baug mot bølger

Knuter

<p>Flaggstikk</p> <p>Enkelt</p> <p>Dobbel</p>	<p>Båtmannsknop</p>
<p>Halvstikk</p> <p>Dobbel halvstikk</p> <p>Feste til stokk. Midlertidig båtforkøyning</p> <p>Dobbel halvstikk om egen part. Forkøyning av båt</p>	<p>Pålestikk</p>
<p>Åttetallsknop</p> <p>Åttetallsknop</p> <p>Knuten før den er strammet</p> <p>Stram knute</p>	

Sjømannskap

- Rundt odde: hold avstand fra land (fordel ved f.eks. motorstopp og vet møtende trafikk)
- Pålandsvind: hold avstand fra land (fordel ved f.eks. motorstopp)
- Slep i dårlig vær: langt slepetau
- Drivanker: kjekt ved motorstopp i dårlig vær (vil bremse driv, og løfte baugen)

Sjømerker

Staker

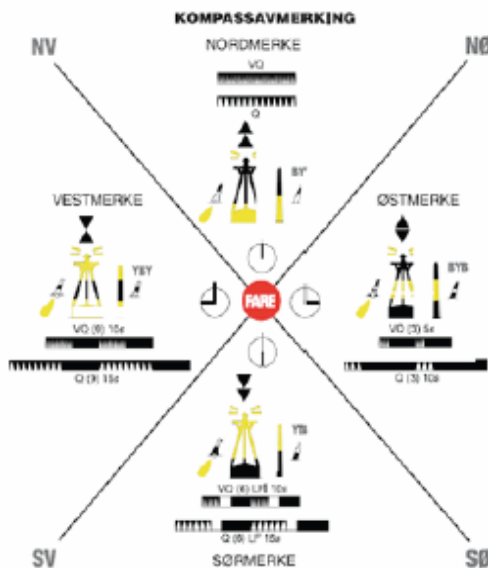
- Lateral:

Grønn: på styrbord side når du er i ledens hovedretning (spisse på toppen)
Rød: babord side når du er i ledens hovedretning (butt på toppen)

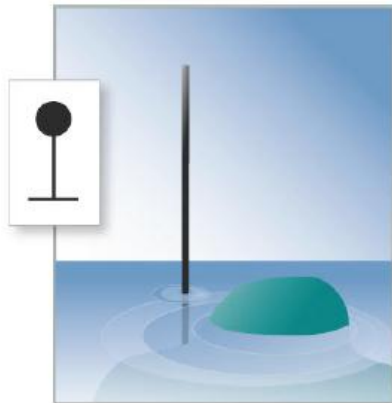
Ledens hovedretning er markert på kartet (går vanligvis nordover)

- Kardinal

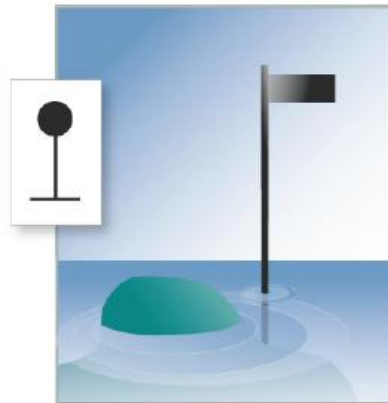

Bruk klokka som huskeregel: Vestmerket har ni blink, østmerket har 3 blink, sørmerket har 6 blink pluss et langblink, nordmerket har kontinuerlig raske blink.

- Jernstaker (med peker)

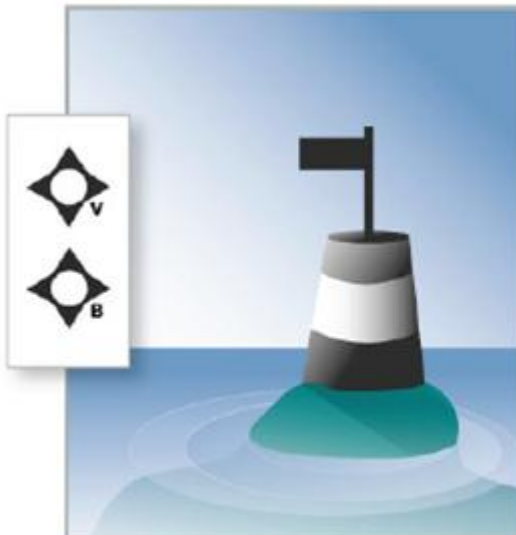

Jernstake:
Svartmalt. Markerer mindre skjær og grunner. Står på eller ved skjæret. Det kan være svært grunt. Er jernstaken uten toppmerke, må du se i kartet hvor den er plassert i forhold til skjæret/grunna og hvor det er dypt vann.
Illustrasjonen i den mindre rammen viser kartsymbolet

Stake med toppmerke:
Armen peker alltid mot dypt vann. Noen jernstaker har arm på begge sider. Da står staken på skjæret og vannet er dypt på begge sider.

- Varder og båker

Varder og båker:
Faste merker plassert på land, holmer eller skjær. Kan ha hvitt belte. Brukes som landemerke. Kan ha toppmerke med arm. Armen peker alltid mot dypt vann/leden. Varder er vanligvis av stein, mens båker er laget av tre

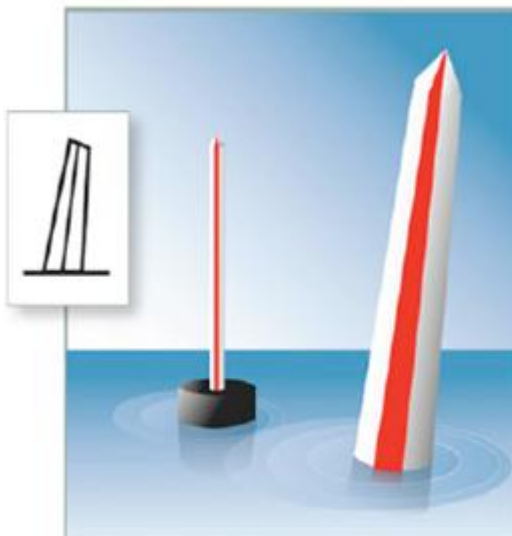
- Badebøyer/spesialmerke

Spesialmerke:

Markerer blant annet badeplasser. Det er forbudt for seil- og motorbåter å gå innenfor merkene. Gjelder også for seilbrett. Det er maks 5 knops fart innenfor en avstand av 50 meter fra slike merker.

- Leimerker/seperasjonsmerke

Senterledsmerke

Brukes i områder med mye trafikk for å markere midten av leia, for eksempel i en kanal. Det er seilbart farvann rundt hele merket. Fartøyer skal holde til styrbord i leia, senterledsmerket skal passeres om babord.

- Midtgrunnemerker

Midtgrunnemerker:
Staker eller større bøyer. Merkene er svarte med røde bånd. Med eller uten lys som gir 2 hvite blink. Markerer frittliggende grunner eller farer. Seilbart farvann rundt grunnen. I kartet er det angitt hvor dypt grunnen ligger.

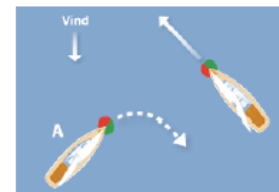
Fyr

- Iso (perioder og antall): Isofase fyr, like lange lys- og mørkeperioder
- Oc (perioder og antall): Okkulerende fyr, lange perioder med lys, korte mørke
eks: OC (3) 10 s → okkulerende 3 mørke perioder over 10 sek.
- Fl (perioder og antall): Blinkende fyr, lange mørkeperioder, blinker
eks: Fl(2) → to blink
- Hvit sektor: «trygg sektor»
- Se fargen fra lykt

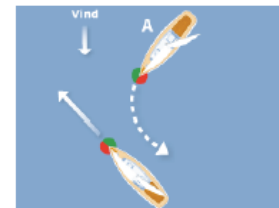
Sjøveisregler

Sjøveisregler

- Motor:
 - o Vikeplikt fra styrbord
 - o Innhentende → viker
 - o Møtende → forbi på styrbord side
 - o Viker for seilbåt
 - o Viker for nyttekjøretøy
- Seil:
 - o Babord haler (vind på babord side) → viker
 - o Nærmest vind → viker
 - o Viker for nyttekjøretøy
- Styrbord i trange led og separasjon

Seilbåt A, for babords halser, har vikeplikt.

Seilbåt A, som er nærmest vinden, må vike.

Lanterner

- Motorbåt under 50 m
 - o 4 lanterner; topp (hvit), akter (hvit), styrbord (grønn), babord (rød)
 - o Sektorer:
 - Topp: 225°
 - Sider: 112,5°
 - Akter: 135°
- Seilbåt
 - o Under 20 m
Kan ha topplanterne (tricolor); akter, styrbord og babord
 - o Ellers
Akte (hvit), styrbord (grønn) og babord (rød)
 - o Under 7 m. → f.eks. lommelykt
- Små motorbåter
 - o Mindre enn 7 meter og 7 knop → hvit lanterne
 - o Over 7 knop → Akter (hvit), styrbord (grønn) og babord (rød)
- Robåt → f.eks. lommelykt
- Fartøy over 50 m
 - o To topplanter (hvite): bakerste lykt høyest
 - o Akter (hvit)
 - o Styrbord (grønn)
 - o Babord (rød)
- Ankerlanterne → 360° (hvit)
 - o Under 50 m: 1 stk.
 - o Over: 2 stk.
- Ikke under kommando → To røde over hverandre
- Dykker → Rød, hvit, rød
- Slep → to topplanter; gul over hvit og hvit over hvit
- Fiskere → rød over hvit eller grønn over hvit
- Los → Hvit over rød

- Seilbåt med motor → som motor (dagtid: opp/ned kjegle)

Lydsignal

*****	Jeg forstår ikke din manøver
-----	Varsel om adkomst (trang lei)
*	Sving styrbord
**	Sving babord
***	Maskinkraft bakover
-- -- *	Tar igjen, forbi styrbord
-- -- * *	Tar igjen, forbi babord
-- * -- *	Noen tar deg igjen, la de passere
----- hvert 2. min	Tåke